

dr hab. Jarosław Dobkowski
prof. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
kierownik Katedry Prawa Administracyjnego i Nauk o Bezpieczeństwie
Wydziału Prawa i Administracji UWM

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Piotra Marcina JAWORSKIEGO

pt. *Reglamentacja działalności gospodarczej*

w świetle obrotu wyrobami alkoholowymi – wybrane zagadnienia

(Warszawa 2023, ss. 196+ załączniki)

W wykonaniu uchwały nr 327 Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Prawne z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie wyznaczenia recenzentów rozprawy doktorskiej oraz składu komisji przeprowadzających egzaminy doktorskie w przewodzie doktorskim mgr. Piotra Marcina Jaworskiego, zmienionej uchwałą nr 497 Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Prawne z dnia 29 stycznia 2024 r., powołującej mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim Pana Piotra Marcina Jaworskiego, mam zaszczyt przedstawić recenzję rozprawy doktorskiej pt. *Reglamentacja działalności gospodarczej w świetle obrotu wyrobami alkoholowymi – wybrane zagadnienia*, napisanej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego pod kierunkiem i opieką naukową Pani prof. dr hab. Hanny Gronkiewicz-Waltz.

Po zapoznaniu się z treścią rozprawy stwierdzam, że:

1. rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie przez Kandydata zagadnienia naukowego,
2. Autor wykazał w rozprawie ogólną wiedzę teoretyczną w dziedzinie nauk prawnych (nauk społecznych), w dyscyplinie prawo (nauki prawne),

w specjalności prawo administracyjne gospodarcze (publiczne prawo gospodarcze),

3. przedstawioną rozprawą Kandydat do stopnia naukowego potwierdził posiadanie umiejętności do samodzielnego prowadzenia pracy naukowo-badawczej.

Oznacza to w całości, że oceniana rozprawa doktorska odpowiada kryteriom określonym w art. 13 ustawy z 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki¹, co pozostaje w związku z obowiązywaniem dyspozycji art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce².

Mając powyższe na uwadze opowiadam się za dopuszczeniem Pana Piotra Marcina Jaworskiego – po spełnieniu przez Niego pozostałych przewidzianych prawem warunków – do publicznej obrony rozprawy doktorskiej.

W uzasadnieniu tego wniosku przedstawiam następujące argumenty, ale także uwagi i spostrzeżenia, jakie nasunęły mi się w czasie analizy treści pracy i opracowywania recenzji:

1. Wybór problemu badawczego i sformułowanie tematu dysertacji

Autor recenzowanej rozprawy doktorskiej dokonał właściwego wyboru przedmiotu swych badań. Podjęte zagadnienie naukowe jest bowiem aktualne. Reglamentacja działalności gospodarczej, a w szczególności reglamentacja działalności gospodarczej w zakresie obrotu wyrobami alkoholowymi charakteryzuje się dużą doniosłością prawną i to zarówno pod względem doktrynalnym, jak i aplikacyjnym. W życiu społecznym wywołuje wiele kontrowersji. Występujące problemy naukowe i jurystyczne nie zawsze znajdują swoje odzwierciedlenie w piśmiennictwie. Stąd też problem badawczy został wybrany trafnie. Jest on interesujący zarówno teoretycznie, jak i praktycznie. Stanowi przy tym istotny fragment porządku prawnego, czy szerzej systemu prawnego – cały czas

¹ Tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1789.

² Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.

niedostatecznie rozpoznany i spetryfikowany z perspektywy nauk prawno-administracyjnych i prawno-gospodarczych, a zwłaszcza nauki prawa administracyjnego gospodarczego.

Rozwiązanie obranego przez autora rozprawy zagadnienia naukowego pozwala bowiem nie tylko odpowiedzieć na pytanie dotyczące potrzeby reglamentacji prawnej tego sektora działalności gospodarczej, ale także węższego spojrzenia na determinacje normatywną i określone środki prawne oraz ich realizację w praktyce.

Zagadnienie naukowe zatem obiektywnie występuje i istniała nieodparta potrzeba jego naukowego opracowania.

Temat rozprawy doktorskiej oddający istotę tego zagadnienia został przy tym sformułowany w zasadzie prawidłowo – zarówno pod względem zgodności formalnoprawnej użytych pojęć, jak i pod kątem poprawności logicznej i systemowej. Tytuł dysertacji odpowiada zatem obszarowi podjętych i przeprowadzonych badań oraz jest zgodny z treścią recenzowanej dysertacji.

Szczególą satysfakcję sprawia, że dysertacja powstała w ośrodku warszawskim, z którym związani byli i są wybitni specjaliści. Recenzowana rozprawa wypełnia poważną lukę w zakreślonym wyżej przedmiocie poznania naukowego. Do tego istotnie porządkuje dotychczasowe rozważania, wprowadzając wiele nowych pierwiastków twórczych.

2. Założenia rozprawy doktorskiej i użyte metody badawcze

Przedmiot rozprawy nie obejmuje całości problematyki reglamentacji działalności gospodarczej, ale dotyczy jedynie pewnej części. Omówienie reglamentacji działalności gospodarczej na przykładzie ograniczenia działalności gospodarczej w zakresie obrotu wyrobami alkoholowymi należy uznać za w pełni miarodajne. Oczywiście zakres ten charakteryzuje się swoją prawną specyfiką, która także pozwala eksplorować zagadnienia szczegółowe oraz akcentować wyjątki od ogólnych reguł, zwłaszcza relacji przepisów ustawowych do zasad konstytucyjnych i pozwala ustosunkować się do podnoszonych się na tym tle wątpliwości prawnych.

Punktem wyjścia Autora jest podstawowy *ratio legis* reglamentacji działalności gospodarczej w zakresie obrotu wyrobami alkoholowymi w Polsce wynikający z preambuły ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (*uznając życie obywateli w trzeźwości za niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra Narodu*) oraz treści art. 1 ust. 1 ustawy (*organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy*). Autor zaznacza przy tym, że ograniczanie dostępności alkoholu nie jest celem samym w sobie, a tylko środkiem do realizacji konstytucyjnej ochrony zdrowia (s. 7).

Podstawowym celem dysertacji jest znalezienie odpowiedzi na pytania:

- 1) Czy obowiązujące w Polsce regulacje prawne dotyczące obrotu napojami alkoholowymi spełniają swoją funkcję ochrony zdrowia publicznego i przeciwdziałania nadmiernemu spożyciu alkoholu?
- 2) Czy obowiązujące w Polsce instrumenty prawne są odpowiednie, aby dzięki ich stosowaniu zostały osiągnięte te cele?

Dalszymi pytaniami badawczymi są także następujące kwestie:

- 1) Czy organy samorządowe w sposób właściwy i zgodny z Konstytucją spełniają swoją funkcję w procesie reglamentacji obrotu napojami alkoholowymi?
- 2) Co należałoby zmienić i dostosować w przepisach do współczesnych realiów obrotu gospodarczego?

Autor formułuje także dwie hipotezy badawcze, które zamierza weryfikować w toku analizy problemów szczegółowych:

- 1) Polski ustawodawca konsekwentnie ignoruje zmiany zachodzące w świecie w zakresie nowych form sprzedaży i nie podejmuje prób wprowadzenia

stosownych regulacji dotyczących obrotu wyrobami alkoholowymi w sposób racjonalny.

- 2) Występuje nierówność w określaniu zasad prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych w poszczególnych gminach.

Są to jednak nie tyle hipotezy, ale w rzeczywistości tezy, które Autor zamierza weryfikować w treści rozprawy.

Stanowisko Autora oddające jego koncept można zrekonstruować także analizując strukturę podziału treści na jednostki redakcyjne.

Po tym wszystkim widać także próbę kompleksowego opracowania tematu, choć nie potrzebnie w tytule rozprawy problematyka jest zawężona do wybranych zagadnień. Podjęcie się twórczego opracowania zagadnienia z perspektywy nauki prawa administracyjnego gospodarczego z uwzględnieniem związkowych aspektów wynikających z innych gałęzi prawa oraz innych dziedzin i dyscyplin naukowych, jak w szczególności nauki o kulturze i religii oraz socjologia z uwzględnieniem różnorodnej i przez to niejednolitej praktyki zasługuje na aprobatę.

Autor dość wyraźnie zarysował pole badawcze i określił płaszczyzny rozpatrzenia tematu. Przyjmuje poniekąd słuszne podejście badawcze, gwarantujące pewien obiektywizm dokonywanych ocen. Choć do osiągnięcia złożonych celów pracy nie trzeba było przeprowadzania całościowych analiz, ale wystarczyło skupienie uwagi na sprawach podstawowych, to Autor stara się oświetlić temat w sposób wieloaspektowy. Taki sposób postępowania badawczego pozostaje w realiach przeprowadzonych badań właściwy.

W pracy, obok klasycznej egzegezy aktów normatywnych, w tym przede wszystkim analizy norm prawnych porządku krajowego, oparto się o wyniki studiów orzecznictwa i literatury a także przeanalizowano wyniki badań własnych, w tym także – co należy odnotować – wypowiedzi przedstawicieli innych specjalności aniżeli nauka prawa. Główny ciężar został jednak położony na analizy prawne, przez co praca jest z zakresu nauki prawa.

Niemniej jednak należało we *Wstępie* co najmniej zarysować zastosowaną metodologię badawczą. Nauka prawa nie ma jednej metody prawniczej, ale występuje wielość środków i dróg poznania naukowego. Położenie głównego nacisku w pracy na dociekania metodą dogmatycznoprawną należy uznać za prawidłowe, ale należało to zaakcentować. Dogmatyka prawnicza obejmuje to nie tylko analiza tekstów normatywnych, ale również bazowanie na wskazaniach doktryny prawniczej oraz judykatury i praktyki administracyjnej. Także nie wszystkie dygresje w przeszłość czy analizy zaszłych regulacji prawnych można uznać za badania dokonane metodą historycznoprawną, bo mogą takowe być częścią badania dogmatyczno-prawnego. Kształtowanie się rozwiązań prawnych także wpływa na proces ich wyjaśnienia w faktycznym ich funkcjonowaniu. Także podjęcie badań metodą prawnoporównawczą powinno zostać szerzej opisane. Komparatystyka prawnicza również dużo wnosi do zrozumienia rodzimych rozwiązań prawnych. Jednakże dobór państw powinien być wyjaśniony, aby nie było wrażenia, że jest to kwestia przypadku. Podobnie analiza systemowa zezwoleń na sprzedaż wyrobów alkoholowych i zezwoleń na obrót produktami leczniczym wymagała komentarza, aby tu również nie było wrażenia że jest to kwestia przypadku. W treści rozprawy Autor podjął analizy niektórych problemów w kontekście socjologiczno-prawnym, choć we *Wstępie* nie zadeklarował przeprowadzenia badań metodą prawnoprawną. Niemniej, konfrontacja teorii z praktyką odbywała się przy omawianiu poszczególnych kwestii szczegółowych i to jest cenne. Wszystko to warto było ująć we *Wstępie*. Należało tam jednak wskazać także na charakter rozważań i podejście do opracowania tematu. Niemniej jednak, całościowa koncepcja badań na tle ogółu treści nie budzi istotnych wątpliwości. Jednakże lektura rozprawy wymaga wysiłku, bo trzeba było wczuć się w tok myślowy Autora.

Przyjęte założenia i użyte metody badawcze lokują dysertację w kategorii prac bardziej źródłowych aniżeli *stricte* teoretycznoprawnych (doktrynalnych). To wstępne przekonanie ugruntowuje lektura recenzowanej pracy. Jest to opracowanie o walorach dogmatyczno-prawnych, uwzględniające i oceniające najważniejsze rozwiązania normatywne, przez pryzmat praktyki i orzecznictwa, ale również istniejącego w badanym obszarze stanu wiedzy naukowej z zakresu nauk prawnych

i związkowych dziedzin i dyscyplin naukowych oraz przy uwzględnieniu wyników badań własnych.

Stwierdzam, że przekazana mi do recenzji rozprawa jest mimo wszystko interesująca pod względem metodologicznym i merytorycznym, albowiem postawione przez autora cele zostały zrealizowane w trakcie prowadzonych badań, których plan stanowi oceniana rozprawa.

3. Konstrukcja pracy

Fragmentacja treści dysertacji na rozdziały i podrozdziały nie jest dowolna, a tytuły jednostek redakcyjnych odzwierciedlają zawarte w nich treści. Struktura podziału rozważań jest przy tym odpowiednia do przedmiotu pracy, a tak skomponowana całość jest pod tym względem logiczna i spójna.

Zapoznanie się ze spisem treści wywołuje pozytywne wrażenie naukowe. Praca pod tym względem jawi się jako dość jednorodnie usystematyzowana – całość dzieli się na rozdziały, które zazwyczaj dzielą się na jednostki redakcyjne niższego rzędu. Pod kątem struktury wewnętrznej dysertację należy uznać za właściwie skonstruowaną i – w kontekście podziału treści – za zachowaną w odpowiednich proporcjach.

Analizując temat autor rozwinął temat w dziesięciu rozdziałach merytorycznych, w których tytuły i śródtytuły wewnętrznych części obrazują myśl przewodnią i drogę poznania naukowego.

W kolejnych rozdziałach autor przedstawia takie kwestie, jak: *Ograniczenia swobody prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce; Ochrona zdrowia publicznego jako podstawa reglamentacji w handlu detalicznym napojami alkoholowymi w Polsce; Zależności między normami prawnymi a normami moralnymi, obyczajowymi i religijnymi; Ocena skuteczności polskiego systemu przeciwdziałania alkoholizmowi; Analiza porównawcza zezwoleń na sprzedaż wyrobów alkoholowych i na obrót produktami leczniczymi; Zawieranie na odległość i poza lokalem przedsiębiorstwa umów sprzedaży wyrobów alkoholowych w handlu detalicznym; Regulacja sprzedaży detalicznej napojów alkoholowych w wybranych krajach Unii Europejskiej i na świecie; Inicjatywy ustawodawcze po roku 2002; Polityka organów*

samorządowych wynikająca z treści uchwał przezeń podejmowanych; Propozycje zmian w polskim modelu reglamentacji sprzedaży wyrobów alkoholowych w handlu detalicznym.

Rozwinięcie pracy, znajdujące się w powyższych w rozdziałach, zostało poprzedzone wprowadzeniem, obejmującym także założenia badawcze, zawartym we *Wstępie*. Szkoda, że całości nie zwięźdzają uwagi i konstatacje finalne, odnoszące się do celów pracy oraz niektórych wyartykułowanych na wstępie stwierdzeń, zamieszczone w jakimś choćby syntetycznym podsumowaniu. Nie zastąpi tego ostatni rozdział, zawierający propozycje zmian w polskim modelu reglamentacji sprzedaży wyrobów alkoholowych w handlu detalicznym, których choć zawiera cenne rekomendacje *de lege ferenda*, ale treściowo odbiega od całości przedmiotu przeprowadzonych analiz i tytułu pracy.

Oceniając w tym aspekcie konstrukcję pracy, należy stwierdzić, że struktura dysertacji w zakresie podstawowych jednostek redakcyjnych mimo wszystko odpowiada autorskiej koncepcji ujęcia tematu.

W pracy wyodrębniono jednostkę redakcyjną obrazującą wykorzystaną bazę bibliograficzną, na którą składają się wykazy: *Literatura* (zawierająca wykorzystane pozycje piśmiennictwa), *Dokumenty Sejmu RP* (zawierające projekty rządowe i inne materiały procesu legislacyjnego oraz opinie i interpelacje), *Publikacje urzędowe oraz inne dokumenty* (zawierające głównie akty prawa miejscowego oraz informacje i raporty urzędowe), *Prawo polskie* (zawierające akty normatywne centralnych organów państwowych), *Prawo Unii Europejskiej* (zawierające traktaty i dyrektywy unijne), *Prawo poszczególnych państw* (zawierające akty ustawodawcze analizowanych państw) oraz *Orzecznictwo* (w tym judykaty Trybunału Konstytucyjnego i sądów polskich, *case-law* Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej).

Niemniej konstruując wykaz *Prawo polskie* trzeba było ująć tam akty prawa miejscowego, a wszystkie wskazane akty prawa polskiego przyporządkować stosując kryterium hierarchii i dopiero w obrębie poszczególnych grup kryterium chronologii. Innymi słowy, nie wiadomo dlaczego akty rangi konstytucyjnej są potraktowane jako ustawy zwykłe, a wszakże są to ustawy zasadnicze, idące w hierarchii źródeł prawa

przed ustawami. Najważniejsze, że stan prawny jest możliwy do ustalenia. Zamieszczone publikatory, w których ogłoszono teksty jednolite aktów normatywnych zostały podane prawidłowo, a treść poszczególnych regulacji przywołana w zasadniczych rozważaniach odpowiada aktualnemu stanowi prawnemu. Referencje zawarte w przypisach nie wywołują większych obiekcji.

W odpowiednim wykazie Autor wskazuje blisko 130 publikacji naukowych, w tym przede wszystkim z zakresu prawa administracyjnego gospodarczego. Spora jest też liczba przywołanych aktów prawnych i judykatów istotnych dla opracowania rozprawy. Zdaniem recenzenta, zgromadzony i wykorzystany materiał źródłowy jest znaczny, co należy ocenić pozytywnie. Niemniej jednak brakuje takich pozycji literatury jak np.: B. Jaworska-Dębska, *Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Regulacje prawne w systemie wydawania i cofania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych*, Warszawa 1994; B. Jaworska-Dębska, *Spór wokół modelu polskiej regulacji alkoholowej. Zagadnienia administracyjnoprawne*, Łódź 1995; B. Jaworska-Dębska, *Administracja publiczna a działalność gospodarcza w zakresie obrotu napojami alkoholowymi*, [w:] *Administracja publiczna a gospodarka*, Warszawa 2018, s. 98-115; B. Jaworska-Dębska, *Charakter decyzji w sprawie zezwolenia na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych*, [w:] *Aktualne problemy funkcjonowania samorządu terytorialnego*, Sandomierz-Rzeszów 2017, s. 367-382. Bazę źródłową recenzowanej rozprawy można w tym kontekście uznać za niekompletną, podkreślając przy tym ograniczoność przeprowadzonej kwerendy. Liczba przypisów umieszczona w tekście podstawowym recenzowanej rozprawy wynosi 272, choć nie stanowią one tylko zwykłych referencji źródłowych, ale są to także przypisy porównawcze i dygresyjne.

Oznacza to, że poglądy naukowe Autora kształtowane są nie tylko na podstawie studiów literatury przedmiotu, ale także analizy materiału normatywnego, orzecznictwa sądowego, dokumentacji obrazującej praktykę i spostrzeżenia własne Autora. W sposób dość umiejętny wszystko to łączy z własnymi stwierdzeniami. Świadczy to o zdobyciu – stosownie do poziomu zaawansowania – umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej i posiadaniu ogólnej znajomości podstaw pisarstwa naukowego.

4. Ocena pracy pod względem formalnym

Od strony formalnej – biorąc pod uwagę obszerność dysertacji – praca została napisana względnie prawidłowo. Język jakim napisano rozprawę jest w zasadzie poprawny i zrozumiały. Autor stara się nadać swym wypowiedziom postać opisów i stwierdzeń.

W toku wielokrotnej lektury pracy rażących błędów formalnych i dyskwalifikujących błędów rzeczowych nie stwierdzono. Występują natomiast nieliczne potknięcia językowe i błędy interpunkcyjne oraz omyłki pisarskie. Zdarzają się również wyjątkowo drobne uchybienia w przypisach i referowaniu źródeł. Korekta została zatem przeprowadzona w odpowiednim zakresie. Przekazany do recenzji egzemplarz rozprawy, zawiera tekst, który jest też prawidłowo „złamany”.

Powyższe zastrzeżenia natury formalnej nie mają jednak istotnego znaczenia dla jasności całościowego przekazu i w istotny sposób nie wpływają na pozytywną ocenę merytoryczną rozprawy.

5. Uwagi szczegółowe

Sformułowana w osnowie recenzji ogólnie pozytywna ocena rozprawy doktorskiej nie oznacza, że jako recenzent nie mam do niej uwag szczegółowych. Zadaniem recenzenta jest również zwrócenie uwagi na kwestie budzące wątpliwości, skłaniające do dyskusji oraz sprawy wymagające szerszego oświetlenia, czy też ponownego rozpatrzenia.

Wydaje się, że tytułowa kwestia mogłaby zostać postawiona także trochę inaczej. Autor na kanwie konstytucyjnych klauzul z art. 22 i art. 31 ust. 3 upatruje uzasadnienia ograniczenia działalności gospodarczej w zakresie obrotu wyrobami alkoholowymi ze względu na ważny interes publiczny w postaci zdrowia. Wydaje się jednak, że pod względem konstytucyjnie chronionych wartości może wchodzić tu w rachubę także bezpieczeństwo i porządek publiczny oraz moralność publiczna, zwłaszcza, że Autor sam do tych kategorii w treści pracy nawiązuje. Być może zdrowie, choć niewątpliwie jest głównym czynnikiem wprowadzenia ograniczeń

ustawowych to nie jest jedynym ich źródłem. Pytanie: jaka jest więc rola innych czynników, pozostaje zatem nadal otwarte.

Inna kwestia dotyczy technicznej strony reglamentacji działalności gospodarczej w zakresie obrotu wyrobami alkoholowymi. Kierując się klasyczną teorią niemiecką można przyjąć, że ustawodawca wprowadził konstrukcję zakazu prowadzenia tego rodzaju działalności z zastrzeżeniem zezwolenia. Choć w praktyce legislacyjnej nie ma już aktów już wyłącznie deklaratoryjnych lub czysto konstytutywnych zachodzi pytanie o charakter zezwolenia na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Nie chodzi tu o to, że jest to decyzja administracyjna, ale bardziej o istotę (naturę) tego zezwolenia, a w szczególności odpowiedź na pytanie: czy zezwolenie zawiera w swojej treści uprawnienie czy tylko stwierdza spełnienie przesłanek ustawowych i w konsekwencji przywraca wolność (swobodę) działalności gospodarczej, która ma swe źródło w przyrodzonej i niezbywalnej godności istoty ludzkiej, uznanej przez państwo w drodze konstytucji.

Wiąże się w tym kwestia kompetencji organów samorządowych. Jeśli ograniczenie wolności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy to jaka powinna być właściwa rola jednostek samorządu terytorialnego w zakresie reglamentacji handlu detalicznego napojami alkoholowymi. W samorządowych ustawach ustrojowych nie wskazano, że tego typu sprawy wchodzą w zakres działania poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Pierwotnie w ustawie z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw wyraźnie wskazano, że wydawanie zezwoleń należy do zadań zleconych gminie. Dopiero z biegiem czasu sprawy zezwoleń ujęto we własnym zakresie działania gmin. Czy można zatem mówić o polityce administracyjnej kreowanej i kształtowanej przez gminy, czy w przypadku zezwoleń rozstrzygające znaczenie powinna mieć mimo wszystko ustawa. Zgodnie z Konstytucją RP ingerencja pozaustawodawcza w prawa i wolności człowieka i obywatela, w tym wolność gospodarczą jest zakazana, a akty prawa miejscowego nie zawsze mają charakter wykonawczy względem ustaw, ale mogą być wydawane w granicach upoważnień ustawowych, a przez to kształtować w granicach ustaw określone warunki prawne.

Z tej perspektywy dyskusyjna jest również kwestia uznaniowości przy wydawaniu zezwoleń. Tego rodzaju akty administracyjne powinny chyba mieć charakter tzw. decyzji związanych, aby wykluczyć ową ingerencję pozaustawodawczą.

Warto powyżej zasygnalizowane problemy teoretycznoprawne uczynić przedmiotem dalszych badań.

Mimo tych uwag przeprowadzone badania doprowadziły Autora do sformułowania ważkich spostrzeżeń, konkluzji i wniosków, które recenzent – mimo niekiedy własnego poglądu – z perspektywy lektury pracy, jako prawidłowo sformułowane i odpowiednio udowodnione, podziela.

6. Podsumowanie

W podsumowaniu uwag recenzyjnych stwierdzam, że przedłożona rozprawa jest opracowaniem trudnego, a równocześnie istotnego zagadnienia naukowego. Oczywiście, jak każda lektura, wywołuje pytania i wątpliwości, które nie wpływają jednak na wyrażoną na wstępie pozytywną ocenę merytoryczną.

Konkluzja końcowa

Konkludując, rozprawa doktorska Pana Piotra Marcina Jaworskiego, pt. *Reglamentacja działalności gospodarczej w świetle obrotu wyrobami alkoholowymi – wybrane zagadnienia*, mimo zgłoszonych uwag, zasługuje na pozytywną ocenę. Stanowi wzbogacenie nauk prawno-administracyjnych o samodzielne rozwiązanie aktualnego zagadnienia naukowego. To wszystko uzasadnia stwierdzenie, że rozprawa odpowiada ustawowym wymogom stawianym pracom doktorskim.

W związku z powyższym wnoszę o dopuszczenie Kandydata do niższego stopnia naukowego do dalszych czynności w przewodzie doktorskim.